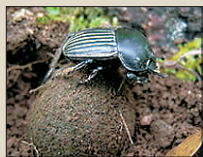

STAROVĚKÝ EGYPT

Božský vládce a jeho lid

Skarabea považovali Egypťané za zjevení boha vycházejícího slunce. Jeho úkolem bylo dopravit sluneční kotouč na oblohu.

Vruboun posvátný
(*Scarabaeus sacer*)

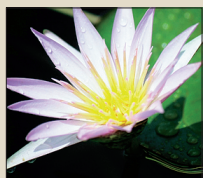
Proč asi spojovali Egypťané skarabea se Sluncem?

Hřbitov poničený vandaly

Co bylo příčinou ničení hrobů zámožných lidí ve starověkém Egyptě?

Co si myslíš o lidech, kteří ničí hroby na dnešních hřbitovech?

Květ lotosu

Lotosový květ se stal pro Egypťany symbolem nezničitelného, stále se obnovujícího života.

...Otevřeli jsme jejich sarkofágy i rakve...Nalezli jsme vznešenou mumii krále vyzbrojeného jako bojovníka. Na krku měl mnoho amuletů v podobě posvátných očí a zlatých ozdob a na sobě měl zlatou masku. ...jeho rakve byly vyloženy všemi druhy drahokamů. Vzali jsme zlato, které jsme našli na vznešené mumii tohoto boha, jeho amulety...a ozdoby...Nalezli jsme královskou manželku podobně ozdobenou a také jsme vzali všechno, co jsme na ní našli.

(Z příznání kameníka Amenpanefera, který se účastnil vyloupení hrobky krále Sebekemsafa II. a jeho manželky Nebchas. Asi 1126 př. n. l.).

Vyhledejte část textu, která svědčí o tom, že Egypťané považovali vládce za boha. **S** Ověřte si význam slov **mumie**, **amulet** a **sarkofág**. Najděte amulety ve tvaru srdce, skarabea a Horova oka. Ukažte obrázek sarkofágu, mumie a faraonovy zlaté masky. **M 043** Kde byla naleziště vzácného kovu, který Egypťané používali při výrobě ozdob?

Příklad pohřební výbavy nejbohatěji vybavených hrobů

Nejen pyramidy, nýbrž i mnohé hrobky vytesané do skály nebo postavené uvnitř chrámů se dochovaly dodnes. Patřily zejména králům, ale též vysoko postaveným úředníkům. Výbava a výzdoba hrobek měla zesnulým sloužit na onom světě.

Faraoni, vládcové v roli bohů

Vládcům z Horního Egypta se podařilo ovládnout celou oblast až po Středozemní moře. Vytvořili jednotný stát. Tomu vládl král, kterému Egypťané říkali **faraon**. Ojedinele, než jejich synové dospěli, řídily zemi ženy z královské rodiny. Výjimečně vládly i jako samostatné královny.

Vládcům pomáhali početní úředníci, později i kněží a vojáci. Všechny tyto funkce často splývaly, takže jeden člověk mohl být zároveň úředníkem, vojenským velitelem i knězem. Většina úředníků a kněží byli muži, ale některé úřady zastávaly také ženy.

Zrození faraona, dítěte-boha, z květu lotosu
(reliéf kolem r. 900 př. n. l.)

Královna Hatšepsut
(1479–1457 př. n. l.)

C 042 Zjistěte, kdy došlo v Egyptě ke vzniku jednotného státu. **S** Co je **reliéf**? Prohlédněte si reliéf zrození faraona. Kterou panovníkovu vlastnost umělec zdůraznil tím, že ho takto zobrazil? Najít odpověď vám umožní informace na listě.

STAROVĚKÝ EGYPT

Nejpočetnějšími skupinami společnosti byli rolníci, řemeslníci a vojáci

Zpočátku nebylo v Egyptě mnoho otroků, i když bohatí měli sluhy na domácí práce. Když se z Egypta stala mocná říše, zajali Egyptané ve výbojných válkách mnoho lidí. Ti byli zbaveni svobody, stali se majetkem svých pánů. Egyptané vládli nad jejich životem i smrtí. Ze zajatců se tak stali **otroci** a otroctví se stalo běžným.

Vyhledejte obrázky domácího sluhy, písaře, služebné dívky, vojáků, pekařů hnětoucích těsto na chléb a ženy při přípravě sladů v kádi. **5** Co je **slad**? Který i v současnosti rozšířený nápoj již Egyptané vařili a pili? **← 045** Najděte obrázek rolníka. Posuďte, čím byli na sobě závislí rolníci, pekaři a sládkové.

Egyptané uctívali nejen faraona, ale i velký počet bohů

Každý z bohů se podle Egyptanů věnoval jen určité činnosti. Například bohyně **Hathor** byla spojována s láskou a plodností. **Anup** byl bůh balzamování. **Hor** chránil panovníka. Egyptané si mysleli, že bohové mohou vystupovat v podobě slunce, měsíce, zvířat nebo rostlin. Lidé se snažili naklonit si bohy na svou stranu. Na jejich počest stavěli nádherně zdobené stavby, **chrámy**. Do nich přinášeli potraviny, nápoje a různé potřeby. Péče o chrámy a bohoslužby byla svěřena početné skupině kněží.

Bohyně Hathor

Bůh Hor

Bůh Anup

Který z vyobrazených bohů má lidskou podobu? Který podobu smíšenou? Který čistě zvířecí?

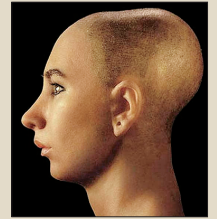
Shrnutí

Společnost starého Egypta připomínala pyramidu. Na jejím vrcholku byl faraon, ve špičce kněží, úředníci a vojenští velitelé. Základnu tvořili rolníci, řemeslníci, vojáci a ostatní obyvatelé říše. Všechny spojovala víra v řadu bohů, v božský původ faraona a v posmrtný život.

- 1 Využijte obrázky a představte jednotlivé vrstvy společnosti starého Egypta.
- 2 Zdůvodněte, proč bylo pro panovníka prospěšné, aby kněží podporovali víru v jeho božský původ.

Tutanchamon, egyptský král

Tutanchamon, 1333–1324
Tutanchamón, 1360–1350
Tutanchamon, 1332–1322
(vše př. n. l.)

Tři údaje z různých knih o tomtéž králi. Kromě drobné odchylky v pravopisu jména si všimněte rozdílů číselných údajů o době vlády krále. Jak je to možné?

Egyptané vytvářeli dlouhé seznamy králů s podrobnými údaji o jejich vládě. Neznali ale letopočet v takové podobě, jako ho používáme dnes my. Průběh let určovali podle roků vlády jednotlivých panovníků. Seznamy králů se však dochovaly jen zčásti. Určit přesně, ve kterých letech panovník vládl, je proto složité.